

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 17 жовтня 2006 року № 41 (153)

УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА 64-у РІЧНИЦЮ СТВОРЕННЯ УПА

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 879/2006

Про всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення діяльності українського визвольного руху та сприяння процесу національного примирення

З метою консолідації та розвитку української нації, встановлення історичної справедливості щодо учасників українського визвольного руху, сприяння процесу національного примирення та взаєморозуміння, відновлення національної пам'яті постановляю:

1. Кабінету Міністрів України:

1) розробити разом із Національною академією наук України комплекс заходів на 2006–2007 роки, спрямованих на всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення участі українців у Другій світовій війні, інших військових конфліктах XX століття, передбачивши, зокрема:

здійснення грунтовних наукових досліджень, проведення науково-практичних конференцій, міжнародних семінарів, "круглих столів";

видання історичної та науково-популярної літератури з цих питань;

організацію створення та демонстрацій науково-популярних фільмів і документально-публіцистичних передач;

проведення відповідної роз'яснювальної та просвітницької роботи, зокрема в засобах масової інформації;

2) розробити разом із Національною академією наук України з урахуванням фахового висновку робочої групи істориків при Урядовій комісії з вивчення діяльності ОУН і УПА законопроект про український визвольний рух 20–50-х років XX століття, статус і соціальний захист його учасників, в якому, зокрема, передбачити визнання діяльності організацій, які боролися за Українську самостійну соборну державу у 20–50-х роках XX століття, українським визвольним рухом.

2. Міністерству освіти і науки України разом із Національною академією наук України забезпечити:

1) всебічне та об'єктивне висвітлення у навчально-виховному процесі питань, що стосуються участі українців у Другій світовій війні, інших військових конфліктах XX століття, діяльності українського визвольного руху, зокрема діяльності Української Повстанської Армії, Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, Української Головної Визвольної Ради;

2) використання досліджень вітчизняних учених щодо визвольної боротьби Українського народу у програмах загальноосвітніх та вищих навчальних закладів.

3. Міністерству культури і туризму України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити оновлення музейних експозицій, які відображують події, пов'язані з українським визвольним рухом 20–50-х років XX століття, зокрема Другою світовою війною.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації заходів, спрямованих на консолідацію українського суспільства, дослідження ролі, місця та значення українського визвольного руху, встановлення історичної та соціальної справедливості, захист прав учасників українського визвольного руху.

Президент України
Віктор ЮЩЕНКО

14 жовтня 2006 року

Президент України Віктор ЮЩЕНКО привітав учасників українського визвольного руху з нагоди 64-ї річниці створення Української Повстанської Армії

У вітанні говориться: "У роки Другої світової війни десятки тисяч учасників національного визвольного руху здійснили героїчний подвиг, відстоюючи незалежність України. Серед них – численні вояки Української Повстанської Армії. З гаслом "Свобода або смерть!" вони впевнено йшли у бій, віддавали своє життя в ім'я Батьківщини.

Вас, дорогі ветерани визвольного руху, не зламали ні тривалі роки виснажливої боротьби, ні сталінські репресії. У найважчі часи ви залишалися під покровом і захистом Пресвятої Богородиці, брали сили з невичерпної криниці – Української національної ідеї. Ми схиляємо голови перед вашою мужністю та силою духу".

"Сьогодні ветерани УПА знову в строю. Вони – активні учасники суспільного життя, живий приклад для молодого покоління, якому належить розбудовувати власну державу, утверджувати ідеали свободи, демократії та соборності.

Звитяга Української Повстанської Армії вже стала легендою, яка золотими літерами вписана на скрижалях історії нашої держави і назавжди залишиться у пам'яті народу", – зауважив Президент.

В.Ющенко побажав ветеранам УПА міцного здоров'я, добра та щасливого довголіття.

Президент України наполягатиме на якнайшвидшому розгляді парламентом статусу воїнів ОУН-УПА

Президент України Віктор Ющенко наполягатиме на якнайшвидшому розгляді Верховною Радою законопроекту щодо визначення статусу вояків ОУН-УПА. "Як Президент я не визначаю цей статус, але я можу спонукати владу, в тому числі парламент, розглянути це питання і прийняти рішення по суті. Це завдання Указу, який я підписав", – сказав глава держави в інтерв'ю журналістам у Сумській області.

Говорячи про питання історичного примирення воїнів ОУН-УПА і Радянської армії, Президент ще раз наголосив: "В основі цього конфлікту лежать викривлені знання відповідного історичного періоду". Він відзначив, що цей конфлікт має бути врегульований якнайшвидше. "Ми повинні дати відповідь на питання історичної справедливості, віддати данину кожній людині, яка боролася за цю землю", – сказав Президент. За його словами, затягування з вирішенням цього конфлікту лише вноситиме додатковий розбрат у суспільство.

Глава держави нагадав, що рік тому доручив уряду створити комісію, яка мала провести ретельне історичне дослідження ролі і місця ОУН-УПА. Комісія завершила свою роботу близько 4 місяців тому, і тепер необхідно, щоб на грунті цих досліджень до парламенту було внесено законодавчу ініціативу, яка визначила б статус вояків Української Повстанської Армії.

Дорогі читачі! Розпочалася передплата на газету "Нація і держава" на 2007 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2007 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 1,67 грн. 3 місяці – 5,01 грн. 6 місяців – 10,02 грн. На рік – 20,04 грн. Газету також можна передплатити до кінця 2006 року. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ

Святкові урочистості з нагоди славної річниці відбулися в усій Україні

**Нижче подаємо інформацію, яка надійшла до редакції.
Матеріали про відзначення річниці УПА з інших регіонів читайте в наступному числі.**

ХМЕЛЬНИЧЧИНА

13 жовтня, напередодні 64-ї річниці створення УПА, на лівому березі Збруча, на кордоні Хмельницької і Тернопільської областей, біля с. Гуків Чемеровецького району відбулася громадсько-патріотична акція "Червона калина".

Дійство відбулося на місці спалення тіла видатного командира Української Повстанської Армії генерала-хорунжого Романа Шухевича, де минулого року було встановлено Пам'ятний хрест. Організатором дійства стали Хмельницька обласна державна адміністрація та обласна рада.

Участь в акції взяли народні депутати України та обласні обранці, представники центральних органів влади, керівництво області, лідери та члени багатьох політичних партій, делегації ряду регіонів України. Серед активних учасників свята – і делегація від Хмельницької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів.

"Спасибі за ваш приклад і жертовний подвиг, за вашу велику роботу на благо вільної України, за ваш героїчний чин. Коли ми говоримо "Слава Україні! – Героям слава!", то кажемо це про вас", – відзначив у своєму виступі голова Хмельницької державної адміністрації Олександр Буханевич.

У рамках заходу пройшов мітинг-реквієм, демонструвалася вистава "Пастка" за трагедією В. Фольварочного. Цікавою та насиченою була тематична програма вшанування вояків УПА "Дух ваш козацький невмирущий, а воля – святе знамено!", в ході якої свою пісню усім присутнім подарував голова Шепетівської міської організації Конгресу Богдан Одуд. Члени Конгресу взяли участь у висаджуванні кущів калини.

Під час відзначення річниці УПА на Хмельниччині

Особливу увагу учасників цього чудового дійства викликала молодіжна акція "Героям слава!". Вона передбачала формування ланцюга єднання від пам'ятного хреста Роману Шухевичу до могили невідомому солдату. Молодь Хмельниччини звернулася до ветеранів: "Через символічний ланцюг єднання ми спробуємо зігріти Ваші душі, примирити ваші думки, через наші серця з'єднати Ваші руки".

* * *

14 жовтня, в день Покрови Пресвятої Богородиці, в Хмельницькому пройшли заходи зі святкування 64-ї річниці створення Української Повстанської Армії.

Члени міської організації Конгресу Українських Націоналістів взяли участь у мітингу-реквіємі біля Ангела Скорботи. Героїв УПА привітали символічними подарунками та теплими словами подяки. Вшанували ветеранів і в міській школі № 28.

Того ж дня у місті пройшов мітинг комуністів, під час якого розповсюджувалися листівки, що паплюжили державну символіку. Представники патріотичних організацій звернулись до відділу МВС з вимогою припинити свавілля, і правоохоронні органи відреагували належним чином – листівки було вилучено та заборонено роздавати.

* * *

Старосинявська районна організація Конгресу Українських Націоналістів провела місячник до 64-ї річниці створення УПА. У школах району місцевою організацією КУН було оголошено конкурс учнівських робіт на тему: "Що я знаю про УПА". Роботи вразили журі своєю змістовністю, багатим фактичним матеріалом. Окремі з учасників присвятили героям авторські вірші. Переможців відзначено призами. Поряд з тим, Старосинявська організація увійшла до співорганізаторів конкурсу "Патріотичної пісні", участь в якому взяло більше 60 учасників.

Напередодні 14 жовтня кунівці долучилися до відкриття пам'ятного знаку жительці села Івки Старосинявського району Д. Городецькій, яка в роки боротьби активно допомагала повстанцям та загинула під час бою з енкаведистами в червні 1945 року.

Прес-служба Хмельницької
обласної організації Конгресу
Українських Націоналістів

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

До 64-ї річниці створення Української Повстанської Армії Дніпропетровська обласна організація КУН підготувалася завчасно й грунтовно. Якщо раніше щосуботи біля центрального залізничного вокзалу Дніпропетровська невелика група активних членів КУН виставляла намет, де на чолі з головою обласної організації Миколою Хоменко проводила пропагандистську роботу, роздаючи газету "Нація і держава", розповсюджувала книги ветерана ОУН з 1942 року Миколи Невидайла, у яких відтворені фрагменти боротьби ОУН-УПА проти окупантів, а також твори інших українських письменників, то в день нашого свята до намету прийшло більше 20 патріотів з державними прапорами та прапорами КУН. Всі були святково вдягнені, дружньо налаштовані, з намету через магнітофон звучали повстанські пісні. Слід відзначити, що прихильників наших акцій щораз більшає. Приїздять патріоти з районів області. Спілкуємося, обмінюємося своїми тривогами і надіями на перемогу в сучасній борні.

Цього святкового дня, після проведення акції, ми рушили містом з розгорнутими прапорами до обласної філармонії, де зібралися національно-патріотичні партії і об'єднання для проведення урочистих зборів, присвячених святу. На сцені – великі портрети Степана Бандери і Романа Шухевича, прапори, гасла. Збори відкрив голова обласної організації братства ОУН-УПА Степан Андрушків. Від молодого покоління націоналістів ветеранів УПА області та районів привітав голова Дніпропетровської обласної організації КУН Микола Хоменко і зачитав "Присягу повстанців УПА".

Ґрунтовну доповідь про славну боротьбу кращих синів і доньок Української нації з окупантами всіх мастей зробив професор, дослідник діяльності Повстанської Армії Анатолій Хоменко. На основі архівних документів він переконливо спростував брехливі проімперські міфи, наводячи факти безчинств переодягнених під бандерівців спецгруп КДБ.

На закінчення хор "Благовіст" ім. Петра Войтюка з Дніпродзержинська порадував присутніх пречудовим виконанням козацьких і повстанських пісень.

Святкові збори було проведено і в районах області.

МИКОЛА НЕВИДАЙЛО,
член національної спілки
письменників України

ЧЕРНІГІВЩИНА

На Свято Покрови організація Конгресу Українських Націоналістів в м. Прилуки, що на Чернігівщині, відзначила 64-у річницю створення УПА. За загиблими воїнами УПА та всіма патріотами, що боролися за незалежність України, була проведена панахида. Після її завершення міська організація Конгресу зачитала звернення до Президента України, в якому, зокрема, націоналісти закликають Віктора Ющенка перенести День захисника вітчизни з 23 лютого на 14 жовтня, а також визнати вояків УПА борцями за незалежність України.

ВІННИЧЧИНА

Згідно з рішенням Проводу Вінницької ОО КУН, 13 жовтня 2006 р. у м. Вінниці біля могили Січових Стрільців та вояків ОУН-УПА було урочисто відзначено 64-у річницю з дня створення героїчної Української Повстанської Армії.

Священик УГКЦ о. Стефан відслужив молебень за полеглими героями.

Завдяки конструктивній співпраці голови Вінницької ОО КУН В. Гусара та голови Вінницької обласної державної адміністрації О. Домбровського ветеранам ОУН-УПА було вручено почесні грамоти та цінні подарунки.

У святкуванні взяли участь представники Вінницької обласної державної адміністрації, представники політичних партій КУН, УРП "Собор", "Батьківщини", Всеукраїнської ліги жінок, козаки Вінницького коша українського козацтва, студенти, учні шкіл м. Вінниці та багато інших.

Хористи гурту "Просвіта" виконували стрілецькі та повстанські пісні.

При спущених державних та партійних прапорах учасники урочистостей поклали квіти на могилу Героїв та вшанували пам'ять усіх полеглих у боротьбі за волю України.

Прес-служба Вінницької ОО КУН

РІВНЕНЩИНА

Рівненська обласна організація Конгресу Українських Націоналістів провела низку заходів з нагоди 64-ї річниці створення Української Повстанської Армії.

Зокрема, Рівненська міська організація КУН взяла участь у богослужінні, організованому місцевою владою, при закладанні пам'ятного каменя на місці спорудження меморіалу героям ОУН-УПА в урочищі Гурби, на місці найбільшого бою з військами НКВС.

До пам'ятної дошки провіднику ОУН Степанові Бандері на одноойменній вулиці у Рівному члени міського Конгресу поклали квіти.

Дубенська міська організація разом із районним Братством ОУН-УПА провела мітинг на привокзальній площі міста, після якого відбувся молебень за загиблими за незалежність України. Громада прийняла звернення до місцевої влади перейменувати привокзальну площу міста на Майдан героїв УПА.

Острозька районна організація КУН відвідала на теренах району 16 вояків УПА, які перебувають на обліку районного Братства ОУН-УПА, привітала їх зі святом і подарувала цінні подарунки, придбані на благодійні кошти городян.

До 64-ї річниці створення УПА Рівненська ОО КУН підготувала до друку книгу оповідань Миколи Оттова "Опале листя", присвячену героїчному чину українських повстанців.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА

Упродовж минулого тижня відзначали на Івано-Франківщині 64-у річницю створення Української Повстанської Армії. Відрадно, що цьогорічні заходи були різноманітними, велелюдними й цікавими, а участь у них взяло багато молодих людей. Про деякі з них у розповіді нашого кореспондента.

Червоно-чорний майдан

У цьогорічному віче з нагоди 64-ї річниці створення УПА взяло участь кілька тисяч іванофранківців, представники обласної і міської влади, громадські й партійні організації, навчальні заклади, засоби масової інформації.

Після завершення мітингу на меморіальному цвинтарі відбулася поминальна панахида за загиблими вояками УПА та січовими стрільцями. Активісти політичних партій, міська й обласна влада поклали квіти до барельєфу Степана Бандери та символічних могил борців за українську волю.

– Захід пройшов на належному рівні. Якби у всій державі панував такий український дух, як на Івано-Франківщині, то ми були б щасливими, – каже колишній хорунжий УПА, а нині голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Михайло Зеленчук.

Молодь шанує своїх героїв

Напередодні 64-ї річниці створення Української Повстанської Армії представники "Пласту", барди з Києва, Львова та Івано-Франківська презентували в івано-франківському арт-кафе "Химера" "Співаник українського лицаря".

У збірник включено 107 українських народних, повстанських, стрілецьких і пластових пісень. Над кожним текстом позначено гітарні акорди для полегшення їх виконання під час походів, таборів, молодіжних вечірок. За словами одного із упорядників співаника, пісні підбирали дуже ретельно, а основним критерієм відбору був патріотичний зміст. Наступна презентація книги відбудеться у Львові, далі вона мандруватиме містами України.

Заспіваймо пісню про УПА

Вшанувала пам'ять борців за волю і незалежність України учнівська та студентська молодь Івано-Франківська. Майже усі школи, ліцеї та коледжі міста взяли участь в огляді-конкурсі стройової пісні та строю на майдані імені Івана Франка. Захід ініціювали обласна Спілка офіцерів України та ІФОО Конгресу Українських Націоналістів, а організували і провели управління освіти і науки ОДА, обласний військовий комісаріат й інші. За словами заступника голови обласної Спілки офіцерів України Євгена Сохана, дійство було надзвичайно помпезним, а участь у ньому взяло понад 3 тисячі осіб. Мета конкурсу полягає передусім у вихованні в молодого покоління патріотичних почуттів, гордості за нашу державу, збереження історичної пам'яті тощо. Конкурсна комісія, до якої належали вояки УПА, українські офіцери та освітяни, визначила переможців та призерів огляду-конкурсу, яких нагородили грамотами управління освіти і науки облдержадміністрації та цінними подарунками.

Пом'янули українського лицаря

У селі Старий Угринів, що на Калущині, 15 жовтня відбулася поминальна панахида та віче-реквієм, приурочені до 47-ї річниці трагічної загибелі Степана Бандери. Обласна організація КУН, яку очолює народний депутат Євген Гірник, та Всеукраїнське Братство ОУН-УПА щороку у цей день відвідують батьківщину Степана Бандери і вшановують пам'ять легендарного українського Провідника.

На переконання Євгена Гірника, блискучий життєвий чин провідника ОУН Степана Бандери і його ідейно-теоретична спадщина є неоціненним скарбом, неперевершеним зразком, прикладом і настановою для українців, які повинні довершити його боротьбу. А пам'ять Степана Бандери треба вшановувати не кулуарно, а на державному рівні, перепоховати його в пантеоні героїв у м. Києві, як і інших національних провідників.

У здоровому тілі – націоналістичний дух

Сезон моржування на Івано-Франківщині розпочали націоналісти. Ініціатива проведення акції "Запливи моржів" на честь Романа Шухевича належить Івано-Франківській міській організації Конгресу Українських Націоналістів та її лідеру Євгену Щупаку з нагоди святкування створення УПА.

– Біографія генерала Романа Шухевича свідчить про те, що він був не лише геніальним полководцем, а й чемпіоном України з бігу та плавання. Здоровий спосіб життя та інтенсивні тренування – запорука здорових тіла і духу, – каже Євген Щупак.

У запливах на дистанцію 400 метрів на міському озері взяло участь майже 80 моржів віком від 12 до 64 років. Перше місце завоював студент технікуму фізкультури Василь Вількович. Організатори заходу нагородили переможців призами.

Оксана ПРОЦЮК

ХАРКІВЩИНА

На свято Покрови, 14 жовтня 2006 року, Харківська обласна організація КУН разом з іншими партіями, рухами і громадськістю провела заходи, присвячені 64-й річниці УПА. Колони людей під синьо-жовтими та червоно-чорними прапорами прийшли до центру міста вшанувати пам'ять героїв, полеглих за Україну. Їх оточила міліція в кільце, не даючи вийти з кола або пройти до нього. Навколо вільно ходили люди віком 50–60 років з мегафонами та вигукували образи й заклики до насильства, обіцяючи зруйнувати пам'ятник УПА (до речі, зранку тут було вчинено акт вандалізму – пам'ятник облито фарбою). Неподалік – купка людей під прапорами Партії регіонів, комуністи та інші провокатори. Чуються п'яні вигуки людей бомжуватої зовнішності, одягнутих у військову форму.

З усього видно, що влада в особі мера міста Добкіна створила штучне протистояння, що незабаром вилилося в сутички. Повністю була блокована вулиця Сумська. Міліція і спеціальні загони ледве стримували агресивні пориви провокаторів. Зрештою, до голови Харківської обласної організації КУН Богдана Дяківа один із старших міліціонерів звернувся з пропозицією... розійтися, щоб запобігти сутичкам. Натомість колони патріотичних сил у кількості більше 300 чоловік вирушили вулицями міста до Молодіжного парку, де встановлено пам'ятний знак воякам УПА. Але й тут на них уже очікували представники з протилежного табору.

Незважаючи на це, патріоти розпочали мітинг. Але коли до присутніх звернувся священик, раптом завила потужна сирена і посипалися прокляття комуністів. Все ж за таких екстремальних, наближених до "бойових" умов праві сили зуміли завершити урочисту частину свята, покласти до пам'ятника квіти, заспівати Гімн України. Потім через міліцейські кордони учасники урочистої ходи рушили з парку. У цю мить провокації з боку комуністів і регіоналів знову посилилися: одна з жінок підбігла до пам'ятника, намагаючись розкидати квіти, її зупинили. Врешті, всі розходяться, але по дорозі знову виникають сутички й бійки. Отже, попри протистояння, харківські націоналісти зуміли належним чином вшанувати світлу пам'ять вояків УПА.

Водночас виникає справедливе запитання до міських властей Харкова: до яких пір на Слобожанщині регіонали і проросійські сили диктуватимуть нам, українцям, як нам жити на своїй землі?

Богдан ДЯКІВ,
голова Харківської ОО КУН

ЗАЯВА

Консисторія Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви висловлює глибоку стурбованість актом брутальної наруги над релігійними почуттями православних харків'ян групою найманих хуліганів, які в день Покрови Пресвятої Богородиці, 14 жовтня 2006 р., вчинили непристойний дебош на могилах харків'ян, перешкоджаючи відправі панахиди за загиблими воїнами. Кілька десятків осіб із мегафонами й сиренами, що тримали символіку Партії регіонів і комуністичну атрибутику, зневажаючи християнське свято й пам'ять спочилих земляків, організували на старому харківському цвинтарі галасливий мітинг, намагалися заблокувати підхід до пам'ятного знаку воїнам УПА. Вперше за часів незалежності України агресивними політиками було зірвано в Харкові відправу богослужіння.

Залишаючи в компетенції світських людей політичну оцінку подій 14 жовтня 2006 р., консисторія звертає увагу на грубе порушення фундаментальних прав і свобод громадян України, що належать до Харківсько-Полтавської єпархії. Благословляємо зневажених співвітчизників захищати свою честь і гідність усіма дозволеними законом засобами, а в разі потреби звертатися до міжнародних правозахисних організацій. Консисторія вимагає від обласного керівництва парламентських партій, символіка яких використовувалася хуліганами на цвинтарі, висловити їхнє ставлення до політичних дебошів на могилах спочилих харків'ян.

Ігор ІСІЧЕНКО,
архієпископ Харківський
і Полтавський

КИЇВЩИНА

На центральній площі Вишгорода, біля пам'ятника Т. Шевченку, відбулося святкування Дня Покрови та річниці створення Української Повстанської Армії. Організатором свята виступила Вишгородська районна організація КУН. Також прийшли на площу керівники вишгородських осередків "Нашої України", "Просвіти"... Після служби Божої слово мав ведучий заходу, відомий український письменник і почесний мешканець міста Вишгорода Олександр Дробаха, який привітав усіх присутніх з Покровою, святом зброї та українського війська, наголосивши на тому, що 64-а річниця створення УПА – це лише свого роду підготовка національно свідомих українських сил до ювілейного святкуванням, яке відбудеться наступного року. Також виступили голова Вишгородської міської організації КУН Валерій Сидорчук, голова Вишгородської районної організації партії "Наша Україна" Віктор Вансович. На свято завітали і гості зі столиці – від Київської міської та обласної організацій КУН. Свій вірш, присвячений воїнам УПА, зачитала референт з питань українознавства КУН та голова ВЛУЖ Анна Багряна, яка відзначила приємний момент у святкуванні: серед присутніх на площі було багато молоді, переважно школярів, які тримали червоно-чорні прапори. Відомими повстанськими піснями завершили святкування Покрови виконавці вишгородського ансамблю "Гайдамаки".

Під час акції: Олександр ДРОБАХА та Анна БАГРЯНА

Конгрес-інформ

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

А ЗА ТУЮ ВОЛЮ ЗОЛОТУЮ...

Сторінки історії Колківської республіки на Волині

Час довжиною в шістдесят чотири роки відділяє нас від історичної події, яка становить цілий розділ в недавній історії Волині.

На початку 1943 року збройна повстанська боротьба українського населення на Волині проти гітлерівських окупантів стала масовим явищем. Майже всі голови сільських управ були підпорядковані станичній мережі ОУН, видавались укази – не здаватися окупаційній владі, а молоді не їхати до Німеччини на роботу. Визвольний рух був спрямований на ліквідацію німецької адміністрації на Волині.

Весною 1943 року на звільненому від окупантів терені, що охоплював населені пункти Колківського, Маневицького, Рожищенського, Ківерцівського районів Волинської області, Степанського, Радивилівського районів Рівненської області постала Колківська республіка.

Її межі в силу військових обставин мінялись, але український волелюбний дух жив у серцях волинян, що взяли зброю в руки і в лавах УПА вели нею мову з окупантами. Колківська республіка була першим острівцем вільної Української соборної самостійної держави, яка народжувалась у вирі боротьби.

Героїчна УПА зродилась на Волині, тут вона започаткувала перші бої з нацистськими окупантами, тут вона виборювала свої перші перемоги.

У березні 1943 року в містечку Колки знаходилась невелика німецька залога, який був доручений безперебійний збір контингенту від населення та перекачування його до рейху, а також держати в постійному страхові місцеве населення. За півроку до цього есесівці провели криваву і злочинну акцію – вимордували в Кривому лісі все єврейське населення, вказавши українцям, що їх чекає така ж доля.

Березневої ночі збройні відділи повстанців з боєм зайняли містечко. Німці і незначна частина поліції разом зі своїм комендантом Д. Сачковським рятуються втечею. Повстанці зробили засідку на шляху Колки–Луцьк, сподіваючись, що німці будуть відступати саме тут, але вороги прорвались через міст на річці Стир і через Розничі, Боровичі втекли до Рожища, а звідти під крило чисельної німецької залоги в Луцьку. Нацисти не мали залишати містечко в руках повстанців з багатьох мотивів: політичних, економічних, ідеологічних. Тому до містечка прибуває чисельний загін есесівців. Постає німецька цивільна адміністрація. До поліції нахлинули місцеві поляки, в планах яких було нищення українства і відновлення Малопольщі, нацисти ж хотіли їхніми руками приборкати непокірних українців.

Але чисельної залоги окупанти не могли надовго залишити в містечку, бо ситуація на фронтах складалась не на користь нацистської Німеччини, а незначна кількість німців і поляків врятувати становище не змогла. В середині травня 1943 року, дізнавшись про готовлений напад повстанців на містечко, ворог врятувався втечею тою ж таки дорогою через Рожище.

На великій території між залізницями Ковель–Сарни та Ковель–Ківерці–Рівне, – від річок Прип'яті на заході і Горині на сході – перестала функціонувати німецька адміністрація, було встановлено українську цивільну й військову владу, яка поставила найголовнішою метою – захист населення від окупанта, наладнання політичного і господарського життя на цьому звільненому терені. Колки та навколишні терени були аж до приходу більшовиків звільнені від німецької окупаційної влади, стали адміністративним центром Колківської республіки.

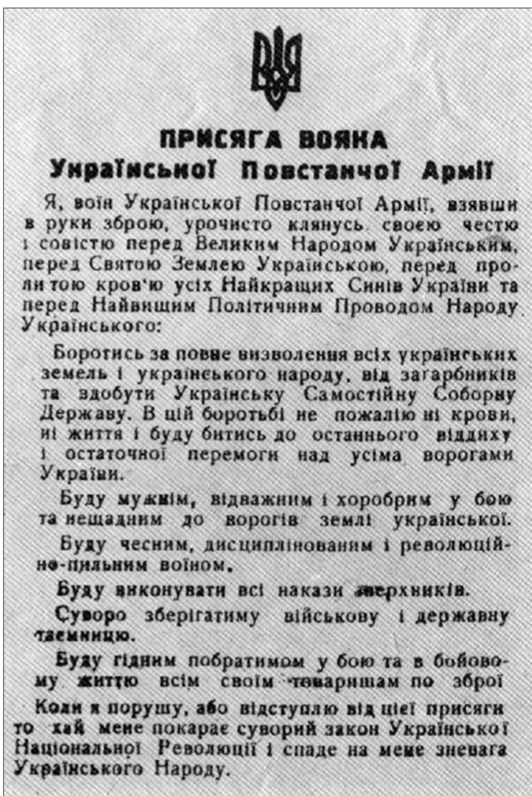

У волинських лісах

Цивільну владу в республіці здійснювали районні і сільські управи, військову й господарську – станиці. Ці органи влади, народжені у вирі боротьби за свободу, були дуже працездатні, могли тримати тісний зв'язок з населенням, виконуючи без насильства свої функції. Але це не означало, що діяльність цивільних місцевих урядів була бездоганна і не може мати критики сучасних істориків. Вона, як і кожне дитя революції, мала вдосконалюватись у своєму рості, збагатитися історичним досвідом і через виборну систему утвердити себе. Поруч з цивільними органами влади були політичні, військові, охоронні, господарчі структури, які, як цивільна влада, підпорядковані проводу ОУН на цьому терені.

Політичний провід в Колківському районі й містечку очолював Юрко Шевченко (він же "Моряк"), який пізніше загинув від рук енкаведистів в лісі біля села Новосілки. Свою енергію і великий досвід він передав підлеглим. Колишній зв'язковий ОУН, довголітній політв'язень колківчанин Леонід Мартинюк згадував: "Юрко був уроджений провідник. Він мав великі організаторські здібності і досвід у праці. Він, як ніхто, знав звільнений терен і політичне життя в ньому, глибоко розбирався в ситуації".

Пропагандистом в політичному проводі ОУН була колківська вчителька, поетеса Галина Рейкіна – замордована енкаведистами в Рівненській тюрмі. Галина вчителювала в селах Довжиці, Острови, писала чудові вірші і всією душею любила Україну, свій поневолений народ. Як згадують колківчани, її палкі промови не лишили байдужими навіть зневірців.

Колки стали і місцем перебування штабу Клима Савура – командуючого групою "УПА-Північ", а в приміщенні колишньої польської школи на Рудні було відкрито старшинську школу, де готували офіцерів-артилеристів, зв'язківців, кавалеристів і інших. Школу очолював офіцер армії УНР Галайда. Був він наділений не тільки військовими званнями, а й здібностями – музиканта, диригента. У старшинській школі керував він великим добре зібраним хором, який чарував своїм співом повстанських, стрілецьких, народних пісень. Опріч того, Галайда вів ще й місцевий молодіжний хор в будинку "Просвіти".

ПРИСЯГА ВОЯКА
Української Повстанчої Армії

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролитою кров'ю усіх Найкращих Синів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу, від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крови, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому життю всім своїм товаришам по зброї

Коли я порушу, або відступлю від цієї присяги то хай мене покарає суворий закон Української Національної Революції і спаде на мене зневага Українського Народу.

При "Просвіті" було відновлено й аматорський гурток. Молоді аматори кілька разів ставили в містечку і селах дуже популярну виставу "Пошилися в дурні", декламували поезії Тараса Шевченка, Лесі Українки, Олександра Олеся й інших.

У Колківській республіці чітко функціонували і господарські структури УПА, зокрема, тут були кравецькі і шевські майстерні, які забезпечували воїнів УПА. Шили взуття, білизну, одяг з матеріалів, виготовлених місцевим населенням.

В містечку на теренах республіки було 5 військових повстанських шпиталів, де лікарі повертали здоров'я пораненим повстанцям. Великий повстанський шпиталь був поруч містечка Колки на лівому березі річки Рудня. Працював у ньому місцевий лікар Борис Ананєвич.

Функціонували млини, їдальня, лазня. Повстанці відновили роботу місцевої електростанції, світло від якої подавали до лікарень, друкарні і школи. Напередодні відкриття школи в колківській друкарні було видрукувано буквар. Досі невідомо, хто його готував. Але ця подія не була випадкова. Так, 20 серпня 1943 року командир військового округу "УПА-Заграва" Іван Литвинчук-"Дубовий" видав наказ, в якому сказано: "На всіх теренах, звільнених УПА від імперіалістів, дня 15.09.1943 р. почати 1943/44 навчальний рік в школах, де можливо закінчити ремонт на цей термін і є педагогічні сили. Дня 1.10.1943 року почати навчальний рік у всіх інших школах звільненого терену та забезпечити педагогічними силами. Навчання в школі є обов'язковим".

Все доросле чоловіче населення містечка було зорганізоване в повстанські навчальні сотні, в яких навчалися військовій справі. Очолювали їх сотенні Іван Каразія, Віталій Малевич, Микола Мордик. Молодь була зорганізована в молодіжній організації "Юнаки".

Важливу роль у політичному житті відіграв професор Григорій Гелетій, вчитель, відомий в крайовому проводі під псевдонімом "Тимко". Він очолював виховну працю на звільнених теренах. Був біля керма зросту національної свідомості. В містечку перебувала надрайонна служба безпеки.

Велику роль у тому пробудженні відігравала й українська православна церква. В місцевому храмі його настоятель отець Соколовський проводив служби божі на рідній мові, а незабаром майже в усіх храмах на теренах республіки звучало рідне слово.

Колківська республіка була добре організованим владним утворенням з багатьма ознаками української державності. Колки стали своєрідною повстанською столицею, у якій гартували національний дух вояки УПА, проходили передислокацію і переформування курені і сотні, загартовували свій дух сотні молодих вояків УПА, які взяли зброю в руки, щоб захистити свій народ від окупантів.

В Колках відбувалися наради вищого командування УПА. Влітку 1943 року в Колківському районі перебувало від 8 до 10 сотень вояків УПА. На Колківщині перебував шеф штабу "Бористень", начальник жандармерії "Острий", курінний "Олег" з трьома сотнями стрільців. Охороняла штаб сотня "Бескида". Коли "Дубовий" пішов з Колок, то тут залишився зі своїм загоном "Олег". Влітку 1943 року на схід України в рейд пішли загони "Шаули" й "Верещака". Деякий час на Колківщині перебував головний інтендант УПА "Печера".

Але не спали і вороги. Нацисти, поляки, більшовики пильно стежили за цим вогнищем свідомого українського державницького життя на Поліссі. Їхні агенти доносили про найменші зміни, які тут відбувалися. Влітку 1943 року фашисти вже вкотре зробили спробу захопити містечко. За 15 кілометрів від Колків відбувся бій, в якому було підбито 3 танки, захоплено в полон 40 фашистів. В селі Яблонці повстанці обміняли німецьких полонених на своїх.

Восени, скориставшись відходом повстанських відділів на схід, німці разом з поляками розпочали велику каральну акцію з трьох напрямків: Луцька, Рожищ, Маневичів. Фашистські літаки засипали вулиці міста й будинки бомбами, а наземні сили ворога – гарматним вогнем. То було справжнє пекло. 500 мирних мешканців – жінок, дітей, старих – знайшли тут смерть від німецьких карателів, в східній частині містечка незгорілими лишились лише чотири будинки. Взявши містечко, карателі його поспішно залишили, бо ж страх перед відплатними діями УПА заставила їх ганебно відступити і аж до наближення фронту наприкінці 1943 року німці там не з'явилися.

Ось така коротка, далеко не повна розповідь про одну зі славних і трагічних сторінок історії боротьби українських повстанців за самостійну Україну.

Секретаріат Волинської обласної організації КУН

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

До відома комуністів: де-юре воюючою стороною визнала УПА ще президія Верховної Ради УРСР. Це сталося 1954 року.

Світ так влаштований: завжди є події, які відбуваються уперше. Перед Покровою УПЕРШЕ воїни Української Повстанської Армії стали учасниками масштабної прес-конференції. Трьома днями пізніше УПЕРШЕ указом Президента їх вседержавно визнано воюючою стороною у Другій Світовій війні. Довго йшли ці легендарні люди до гідного пошанування. І шлях ще не завершено. З огляду на розвиток політичних процесів в Україні естафета їхньої боротьби за соборність може перейти до поколінь молодших. Омріяного Указу чекали, і водночас для багатьох нині сущих героїв визвольної боротьби він став приємною несподіванкою. Перебуваючи на рідній Сумщині, Президент заявив, що наполягатиме на якнайшвидшому розгляді відповідного законопроекту у Верховній Раді. На думку глави держави, затягування у вирішенні цього питання, як і питання про примирення сторін, вноситиме додатковий розбрат у суспільство. Зініційована Конгресом Українських Націоналістів прес-конференція засвідчила: українське суспільство відчуває брак інформації про справжню історію ОУН-УПА, її лідерів, цінності та мету. Країна у її широких масштабах не знає в обличчя своїх героїв, яким нині по 70–80–90 років. А їм є про що розповісти.

Нагадаємо: у прес-конференції взяли участь почесний голова Всеукраїнської Ліги українських жінок Дарія Гусяк, голова Управи Світової Ліги Політв'язнів Богдан Качор, голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Михайло Зеленчук, голова Братства ОУН-УПА Волинського краю Микола Стасюк, голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю Фотій Володимирський, ветеран Братства ОУН-УПА з Волині Тетяна Барбелюк, голова КУН, народний депутат України Олексій Івченко, заступник голови КУН, народний депутат України Євген Гірник.

ФЕНОМЕН УПА: ЧАС ВИЗНАННЯ

Марта РИМАР

Під час прес-конференції: заступник голови КУН, народний депутат України Євген ГІРНИК, голова Управи Світової Ліги Українських Політв'язнів Богдан КАЧОР, голова Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України Олексій ІВЧЕНКО, почесний голова Всеукраїнської Ліги Українських Жінок Дарія ГУСЯК, голова Братства ОНУ-УПА Карпатського краю Фотій ВОЛОДИМИРСЬКИЙ, голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Михайло ЗЕЛЕНЧУК, голова Братства ОУН-УПА Волинського краю Микола СТАСЮК, ветеран Братства ОУН-УПА Волинського краю Тетяна БАРБЕЛЮК.

Зв'язкова головнокомандувача УПА Романа Шухевича **Дарія ГУСЯК** переконана у необхідності глибшого вивчення таких знакових постатей української історії, як Роман Шухевич:

– Він був не лише неперевершеним військовим, а також і неперевершеним політиком, організатором і конспіратором, – стверджує пані Дарія. – Його головний політичний крок – це створення Української Головної Визвольної Ради. Не можу уявити сучасного політика, який, утворивши певну структуру, сам би їй підпорядковувався. А Він був підпорядкований УГВР. Шухевич умів знайти спільну мову з будь-якими людьми, навіть дітьми. І володів рідкісним даром – умів слухати співбесідника. Був надзвичайно товариською, дуже веселою людиною, жартував і цінував жарти інших, міг з хлопцями і поспівати. Люди у його товаристві почувалися надзвичайно вільно. Відрізнявся величезною скромністю. Одягався, харчувався так, як усі бійці УПА, навіть коли хворів. У поєднанні з працьовитістю, знаннями, досвідом його особисті риси склали просто геніальну особистість.

Я вважаю, що ми до сьогодні ще не зуміли як слід оцінити цю людину. Маємо цей борг віддати тепер. Глибше вивчати життя, діяльність і боротьбу цієї непересічної людини.

Голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю **Фотій ВОЛОДИМИРСЬКИЙ** пригадав події піввікової давнини та розставив крапки над "і" щодо примирення з ветеранами радянських військ:

– У Карпатському краї найдовше велася боротьба за Українську державу. За нашими даними на Прикарпатті загинуло 16,5 тисячі повстанців, стрільців та 650 дівчат і жінок. Коли розпочалася Друга імперіалістична війна (для мене вона не вітчизняна, бо ми не мали своєї вітчизни, натомість з 1918 року були окуповані більшовицькою владою), то 1941 року Акт про відновлення незалежності нашої держави було проголошено у Львові. Фашистські окупанти сприйняли цей факт дуже негативно. Бандеру і весь провід ОУН заарештували і до 1944 року катували у фашистських концтаборах. Тому мені боляче слухати, коли симоненки й саламатіни кажуть, що ми були з фашистськими окупантами заодно. Зі своїх 83-х років особисто я 30 років перебував у концтаборах і на висланні, 20 років працював у шахті, оті сталінські п'ятирічки виконував. Коли після двох поранень мене взяли у полон більшовики, я пройшов крізь такі тортури КДБ, яких сьогоднішня молодь навіть уявити не може. Але підпільна робота УПА велася так організовано й законспіровано, що я міг знати тільки про себе. Зараз, на 15-у році незалежності України, ми обов'язково повинні бути визнані державою як учасники Другої світової війни. Щодо примирення. Ми ні з ким не сварилися. Є люди, котрі воювали за державу, якої вже немає – ветерани. Вони доживають віку так само, як ми. Мають пенсії, звання. Ми з ними не маємо що ділити. Щоправда, серед ветеранів варто зробити люстрацію, подивитися, хто є хто. Бо одні воювали з фашистами, інші – з українським народом в рядах НКВС. А ось питання про так звані "злочини УПА" навіть не ставилося на Нюрнберзькому процесі. То є вельми промовистий факт. Є Всеукраїнське об'єднання ветеранів на чолі з Ігорем Юхновським. Дуже гарні люди, ми з ними спілкуємося. Але ті, хто поруч з Герасимовим, плекають ненависть до України, більше перейняті ностальгією за Совєцьким Союзом. Але хай вони собі доживають. Ми ж хочемо, щоб нас визнали воюючою стороною, учасниками Другої Світової війни, які боролися за Українську державу. Коли прийде час визнання – будемо раді. Бо своєї долі не вибирали: молоді хлопці, ми вийшли з народу і були з народом, а народ – з нами. Будь-якого повстанця, вбитого, понівеченого привозили до села, кликали рідних, щоб пізнавали сина чи брата, а ті, хто упізнавав, ризикували потрапити до Сибіру. То був безжальний геноцид проти української нації. Але ми вистояли у тій боротьбі, бо знали, що відстоюємо нашу національну державу. "Добро нації – найвищий закон", "Воля народам – воля людині" – ось наші гасла. Влада шести областей – Львівська, Івано-Франківська, Волинська, Рівненська, Чернівецька, Тернопільська – нас визнала. Настане час – визнає вся Україна.

Думки сивочолого воїна доповнив Голова Конгресу Українських націоналістів **Олексій ІВЧЕНКО**:

– Існує безліч документальних свідчень, як енкаведисти перевдягалися у форму вояків УПА та громили українські села. А це – злочин проти людства, вчинений комуністами. Слід ставити питання глобальніше. Енкаведистів спонукала до нелюдських дій Комуністична партія. Отже, потрібен Нюрнбергський процес над Компартією СРСР, аби засудити дії, котрі класифікуються міжнародним правом як злочини проти людства. А відтак – заборонити комуністичні партії-правонаступники, в тому числі й КПУ.

Заступник Голови Конгресу Українських націоналістів **Євген ГІРНИК** зосередив увагу на історії та найближчих перспективах визнання ОУН-УПА.

– 1992 року до 50-річчя УПА тодішній міністр оборони України пан Морозов зробив усе, щоб відбувся парад УПА на Хрещатику. Ні в кого це не викликало протестів. На жаль, тоді не дійшло до визнання УПА, хоча у червні 1991 року в Україну повернулася перша голова Конгресу Українських націоналістів Слава Стецько. Однак 1994 року до влади фактично прийшли ліві сили і " з легкої руки" пана Мороза питання зникло з порядку денного. Зараз фракція СПУ також не голосує за відповідні законопроекти.

Новий етап – коли 1998 року Слава Стецько, вже народний депутат України, подала законопроект про визнання УПА воюючою стороною у Другій світовій війні. Ці законопроекти роками або не ставилися на голосування, або не набирали достатньої кількості голосів. Подібне повторюється і зараз.

Змінилася ідеологія наших законопроектів: нині ми говоримо не лише про УПА, а про всіх борців за незалежність України, починаючи від січових стрільців. Відповідний законопроект підготував Левко Лук'яненко. Більшість, у тому числі й Партія регіонів, не проголосували за його включення до порядку денного ВР, хоча підписали Універсал.

2005 року урядова комісія дала позитивні висновки щодо діяльності УПА та можливості її визнання воюючою стороною. За ініціативою віце-прем'єра з гуманітарних питань Вячеслава Кириленка підготовлений законопроект "Про соціальний захист учасників національно-визвольного руху 1939–1956 років". Уряд Януковича поки-що загальмував рух цього документа, тож він досі не поданий на розгляд ВР. Шанс на його проходження є тільки в тому випадку, коли всі сторони, що підписали Універсал, проголосують "за".

Подальші перспективи визнання будуть пов'язані з 65-річчям УПА. Це питання ніколи не втратить актуальності, тому що є невід'ємною часткою нашої історії. Це та база, на якій постала українська незалежність. Навіть тоді, коли живих воїнів не залишиться, їхній дух житиме в Україні, а свято відзначатиметься.

Сенсаційну інформацію оприлюднила **Наталя ОСЬМАК**, донька президента Української Головної Визвольної Ради. Виявляється, де-юре воїнів УПА визнала воюючою стороною у Другій Світовій ще... Верховна Рада УРСР. Ось аргументи:

– Боротьба УПА – це боротьба українського народу за визволення від колоніального окупаційного режиму. Ми не поодинокі: народи всього світу у певні відрізки історії боролися проти окупаційних режимів. Феномен, що Українська Повстанська Армія мала підтримку власного народу, але не мала ніякої державної підтримки.

У Женевській конвенції від 12 серпня 1949 року визнано "воюючою стороною" регулярні та нерегулярні збройні формування світу, якщо їхній особовий склад відповідає чотирьом вимогам: мають на чолі особу, яка відповідає за підлеглих, мають визначений і явно видимий здалеку знак розрізнення, відкрито носять зброю, дотримуються у своїх діях законів і звичаїв війни. УПА повністю відповідає цим ознакам... Документ ратифікований 1954 року Президією Верховної Ради Української РСР. Тож чинний і в Україні як правонаступниці УРСР. Тобто законопроект про визнання УПА воюючою стороною не конче повинен проходити через Верховну Раду нинішнього скликання. Досить відповідного Указу Президента та затвердження Урядом.

ПОСТСКРИПТУМ. Указ – є. Буде й загальнодержавне визнання.

Публікацією другого доповненого видання "Вогненних стовпів" Романа Іваничука Львівський міський осередок Конгресу Українських Націоналістів спільно з Львівським національним університетом імені Івана Франка і видавництвом "Літопис" розпочав суспільний проект "Книга гуртує націю", спрямований на загальнодержавне визнання УПА. Першою ластівкою проекту стала презентація другого доповненого видання "Вогненних стовпів", яка відбулася 15 вересня 2006 року у Львівському національному університеті в рамках XIII Всеукраїнського Форуму видавців за участю письменника Романа Іваничука, голови Львівського міського осередку КУН Миколи Пшевлоцького, ректора Львівського національного університету ім. Івана Франка Івана Вакарчука, директора видавництва "Літопис" Михайла Комарницького.

Мета проекту – сприяти визнанню УПА, популяризувати її діяльність на теренах усієї України через безкоштовне розповсюдження книжки Р. Іваничука "Вогненні стовпи" серед університетських, районних, міських бібліотек і бібліотек середніх шкіл України.

Пропонуємо Вашій увазі інтерв'ю з ініціаторами цього проекту, а також інші матеріали на цю тему.

 КАРБИ

КНИГА

Голова Львівської міської організації Конгресу Українських Націоналістів Микола ПШЕВЛОЦЬКИЙ.

– Які кроки робить Львівський міський осередок КУН для визнання УПА визвольною армією на державному рівні?

– КУН як політична партія бачить одним із найголовніших своїх завдань утвердження в українському суспільстві історичної справедливості стосовно тих, хто все поклав, щоб сьогодні Україна була незалежною соборною державою. І це завдання не стільки політичне, скільки моральне, з огляду на пам'ять наших попередників – борців, що із зброєю в руках відстоювали наше право на самостійне державне життя. Тому суспільний проект "Книга гуртує націю" бачимо як загальнопартійний, а Львівський міський осередок КУН долучився до перших кроків у його реалізації. Надалі будемо причетними не лише до фінансової підтримки видання і розповсюдження роману, а й до низки конкретних заходів із популяризації самого роману, нашої історії, діяльності нашої політичної сили, особливо на теренах Східної України.

– Миколо Івановичу, що стало поштовхом до ініціювання такої акції?

– Звичайно ж книжка, яку прочитав із великою насолодою.

Про силу впливу "Вогненних стовпів" Р. Іваничука переконався сам, коли подарував роман молодим харків'янам, які ставилися до УПА з упередженням. За якийсь час одержав відгуки, що роман змінив їхні погляди на війну й на визвольну боротьбу українців. Так зародилася ідея про велику суспільну акцію, яка могла б змінити ставлення українців до УПА. Маю на увазі передусім молодь, не переобтяжену стереотипами, ту, яка мислить, аналізує, а не сприймає історичні кліше, заготовлені ще з совєтських часів і ретельно прищеплювані нам упродовж десятиліть. Тому свій проект найперше адресуємо студентству, старшокласникам. Щоб зробити книжку доступною, вирішено безкоштовно розповсюдити її серед міських та університетських бібліотек України, головно на тих теренах, де до УПА ставляться негативно. Тим самим ми поступово готуємо ґрунт для того, щоб визнання українського визвольного руху стало загальнонаціональною справою.

– Чому цей проект сьогодні актуальний в Україні?

– Завжди, і до незалежності, і після її здобуття, вражала якась особливо стійка упередженість у сприйнятті збройної боротьби Української нації, боротьби УПА, тими нашими співвітчизниками, які мають найменше інформації про неї з життєвого, історичного досвіду. Українець із тих регіонів, де ця боротьба була особливо запеклою і безкомпромісною, сприймає воїна-повстанця в героїчному ореолі, українець із центральних та східних українських земель, які внаслідок попередніх "зачисток" не спромоглися на спротив, живе і досі в полоні стереотипів, породжених фальшивою історіографією та ідеологією совєтського режиму. Маємо не стільки агітувати самих себе, скільки доносити правду до тих, для кого вона була недоступною.

– Знаємо, що на Вашу ініціативу відгукнувся Львівський національний університет імені Івана Франка. Чи плануєте Ви спільні акцію в рамках цього проекту?

– Підтримка Львівського національного університету імені Івана Франка і його ректора Івана Вакарчука для нас особливо важлива. Знаменно, що саме першу презентацію проекту було проведено в стінах Львівського національного університету. У рамках проекту передбачено організацію презентацій книжки "Вогненні стовпи" Р. Іваничука і загалом проекту "Книга гуртує націю" в багатьох українських університетах, зокрема на Дніпропетровщині, Донеччині, Луганщині, Харківщині та Вінниччині. Досвід показує, що легше шукати порозуміння на рівні університетів. Інтелектуальні кола відкриті до спілкування та дискусій.

Директор видавництва "Літопис" Михайло КОМАРНИЦЬКИЙ.

– Михайле Степановичу, Ваш проект має назву "Книга гуртує націю". Чи справді Ви вірите, що одна книжка може змінити світ, об'єднати націю, зруйнувати стереотипи стосовно УПА, нав'язані радянською ідеологією?

– Слово в Україні завжди істотно впливало на формування громадської думки. Українська історія знає чимало прикладів того, як текст переставав бути суто літературним явищем і ставав зброєю у політичній боротьбі або ж чинником об'єднання нації. І йшлося не про зумисну політизацію чи ідеологізацію літератури, а про можливість декларувати власні погляди й на підставі цього гуртувати навколо себе однодумців.

На наше глибоке переконання, цей проект стане моделлю нового суспільного діалогу, в якому високомистецькі художні тексти найвідоміших українських авторів повинні вимощувати складний шлях до суспільного порозуміння в питаннях сприйняття та інтерпретації найдраматичніших моментів нашої історії, зокрема історії XX сторіччя, яка стала визначальною в утвердженні України як незалежної держави.

– Чому саме "Вогненні стовпи" обрано "прапором" проекту?

– Сьогодні про Українську Повстанську Армію написано вже чимало.

На презентації суспільного проекту "Книга гуртує націю", яка відбулася в рамках XIII Форуму книговидавців у Львові: Микола ПШЕВЛОЦЬКИЙ, Роман ІВАНИЧУК, Михайло КОМАРНИЦЬКИЙ

ВОГНЕННІ

(уривки з роману)

Біль пригас: шість домовин з убієнними мужами відпливли за небокрай і канули у вічність, а життя, таке байдуже до смерті, силкувалося заполонити світ найскромнішою, проте найвсесильнішою втіхою самого існування на землі... Існування непевного, нестатного, пригніченого, а все ж цікавого через свою неповторність – і незважаючи на те, що день відо дня шугали по місту все нові звістки про лісові бої, про нічні арешти, про те, що тіла вбитих партизанів облавники виставляють біля сільрад для розпізнавання, а матері й батьки заглушуюють в серцях найстрашніший біль, не признавалися до мертвих синів – і варто було матері заридати, як на її обійстя наскакували червоні опричники, виганяли з хати сім'ю до найменшого пуцьвірінька й везли на товарну станцію, де стояли вагони для вивозу людей в Сибір; і незважаючи на скупий переднівок з причини повальних заготівель зерна, на обридливу тарабарщину про щасливе й радісне життя, що вику ригалося як день, так ніч із радіогавкачів, причеплених до кожного стовпа й на безперервне вкраплювання більшовицької брехні, що отруювало душі, – незважаючи ні на що, відбувалося навчання в школах, учні брали участь у хорових гуртках, розважалися на міських танцювальних майданчиках, в театрі йшли вистави, й одужалий від тифу красень Василь Симчич грав Петра в "Наталці Полтавці", осиротілий Юрко Сербинський продовжував співати в церковному хорі, й на "Буде ім'я Господнє" дзеленчали від його басових нут дзвони на дзвіниці; професор Штраус зачаровував учнів божественними пасажами з "Інтермеццо", які прославляли красу природи, вчив шибеників слухати дихання українського степу вухами Данилка із "Дитинства" Юрія Яновського, вчувати музику самого сонця в поезіях Павла Тичини й бачити, як загоряється на заході жертовник Богові, й день обсипається, мов мак; у такі хвилини Мирон забував про Богдана, який не знати чи й живе, і про Юлію, зникту з коханим за межею легального життя, й про себе, залишеного на свободі й ущемленого в лицарській гордості з причин малоліття, забував, – все світове лихоліття переставало для Мирона існувати, коли він переміщався – на уроці або на занятті літературного гуртка – в духовне поле вчителя Штрауса і щораз більше впевнювався в незрадливості свого літературного покликання; він фізично відчував, як дотикається до нього, огортає, овіює, поглинає чар художнього слова; воно, те слово, ставало світлом, яке розсіювало первісну темряву над Мироновим щойно створеним світом; мудрий учитель допомагав йому систематизувати почерпнуті в гімназії знання, а з нових – засмічених більшовицькою облудою, вміти відсівати фальш, гнилизну, непотріб і ховати на дні душі тільки чисте золото правди...

Лютневого післяобіду Мирон повертався зі школи на квартиру: добра мова вчителя вщерть виповнила його душу розумінням найвищої краси штуки, і яка грань прекрасного найвідчутніше діткнулася його серця – не вмів би сказати: чи то мед мудрості Шевченкової "Марії", чи музика волинських озер з "Лісової пісні", а може, – плач Іванової сопілки за втопленою в Черемоші Марічкою Гутенюковою, або ж – чиста душа благородного ідальго стала його, Мироновою, душею; хлопець був здивлений в незбагненне мистецьке потойбіччя, жодні примари реального світу його не звабловали, навіть груба сила, здавалось, не змогла б тепер зруйнувати солодкого марева краси, йому явленої...

Та раптом... Раптом вдерлася та сила, проламавши його груди, в саме серце й увіп'ялася страшною правдою: від ратуші до Ринку на тротуарах спинялися люди, тривожне шемрання пронизувало натовп й чулися в ньому розпачливі сплески притишених зойків: ведуть партизанів... свій своїх веде... Боже, яка ганьба!.. провадить братів до тюрми й оком не кліпне... яничар проклятий... та що ж це діється на світі?.. Мирон протиснувся до бровки тротуару й побачив двох арештованих – хлопця й дівчину, – що йшли із закладеними за спину руками: синяки вкрили плямами обличчя дівчини, а в юнака під очима криваві капшуки; за ними йшов упівський старшина з автоматом наперевагу, а на віддалі двох кроків – офіцер і солдат; офіцер позирав скоса на людей і злобно посміхався, а конвойний упівець дивився перед себе мимо людських облич; конвой із арештованими наближався, Мирон невідривно вдивлявся в знайоме обличчя партизана і враз тихо скрикнув, затуливши долонею рота: був це Богдан і вів його підхорунжий Павло Воронюк – той самий, який так палко промовляв у домі Шинкарука про необхідність і велич партизанської боротьби!

Арештовані й конвойні пройшли мимо, і перша думка була в Мирона – втікати; він сам не знав, куди втече й чому має це робити; в мозку болісно пульсували слова

ПАМ'ЯТІ

ГУРТУЄ НАЦІЮ

Маю на увазі мемуари учасників і свідків повстанської боротьби, публіцистичні статті і навіть наукові монографії. Однак художніх творів про УПА майже немає. Ця книжка – перший у незалежній Україні роман про героїчну історію УПА. Очевидно, для сучасного автора ця тема надзвичайно складна, бо потребує не тільки роботи з архівами, документами, але й передбачає якусь особисту заангажованість. Власне, завдяки майстерності Романа Іваничука, його творчому запалу й пережитому досвіду "Вогненні стовпи" здобули величезну популярність серед українських читачів. Події твору розгортаються на рідному для Романа Іваничука Прикарпатті, де в горнилі військових дій гартується нова генерація українців, здатних захистити свою честь, родину й рідну землю.

"Вогненні стовпи" – світла данина пам'яті тим, хто віддав життя за незалежність України, воюючи в лавах УПА. Це розповідь про боротьбу і кохання, про нашу справжню історію, про нашу українськість, про те, на чому тримається Дух нашої нації. Кілька поколінь в Україні виросло без правдивої інформації про УПА. Маємо щасливу нагоду заповнити цю прогалину в історії і нашій свідомості.

– Роман "Вогненні стовпи" адресований читачам різного віку. Чим, на Вашу думку, книжка приваблює молодь?

– "Вогненні стовпи" уже знайшли своє коло читачів. І це не лише старше покоління, а й передусім молодь. Книжці чужа штучна патетика, соцреалістична героїка, і це, очевидно, приваблює молодь. У центрі роману – звичайні молоді хлопці й дівчата, які, потрапивши в екстремальні умови, гартують свої найвищі почуття – кохання, любові до рідної землі. А ще фабула роману зіткана із дрібниць, витягнених із підліткових спогадів автора, із яких вимальовується побут повстанців, їхнє буденне життя.

– Які саме заходи заплановано здійснити в рамках проекту?

– Наше завдання – змінити негативний імідж про УПА, нав'язаний совєтським режимом і міцно устійнений у свідомості українців на Сході. Тому серед запланованих заходів – поїздки із презентаціями книжки до університетів, гімназій, шкіл тощо, що мають на меті залучити до проекту передусім університетську молодь, викладачів. Заходи, що проходитимуть у рамках проекту, будуть широко висвітлені в українських медіа.

СЛОВО ВІД АВТОРА

Уже багато років – від першого дня Незалежності, а то й раніше – спонукували мене читачі, щоб я написав роман, який остаточно завершив би мій історичний цикл, – про Українську Повстанську Армію.

Довго не брався я за цю працю: чи то остерігався, щоб не вразити ще живих учасників визвольних змагань одробиною неправди, яка могла б вкраститися у твір, або ж навпаки – гіркою правдою, котру сьогодні так цнотливо і, зрештою, легковажно заслоняють романтичним флером надто завзяті патріоти; а може, закон епічного жанру вимагає глибокої ретроспективності, яка відсуває на другий план надмірну задокументалізованість та публіцистичність...

Та, врешті, я переборов страх і зважився дати на суд читачеві спробу художнього осмислення драматичної історії останніх наших збройних змагань за незалежність.

Важкою була ця праця, й мені добре видно її недосконалість. Однак вірю: прийде час, і в нашій літературі з'явиться велична епопея, яка висвітлить усю історичну правду про часи військових дій УПА й кине чітку проекцію на подальшу боротьбу за утвердження української державності прикладами як незрівнянного героїзму, так і моральних зламів утомлених борців.

Для того, щоб написати такий роман, авторові треба уздріти епоху УПА в двох ракурсах: історичному і нинішньому. Складною була боротьба наших предків за свободу, але й сьогоднішнє її утвердження не легше: подвиги, які здійснював український народ у битвах, мають повторитися в нинішній щоденній праці, а помилки, що їх допускали пращури, не повинні повторитися в сучасному політичному процесі, – історія ж УПА стоїть рівно посередині між минувшиною і сучасністю й акумулює в собі наш вічний животворчий дух – з усією його потугою і з усіма слабкостями.

Можна сподіватися, що майбутня епопея про Українську Повстанську Армію не стільки констатуватиме історичні факти, скільки намагатиметься відтворити модель українця, який із своїм досвідом, ментальністю, благородством, гріховністю, національною свідомістю й нерідко політичною сліпотою опинився сам на сам між двох вогнів, котрі пожирали один одного, не усвідомлюючи, що вивільняють місце для нового державного утворення, котре отримало можливість для росту аж нині – на цвинтарищі колись могутніх сил. Й автор тієї найдраматичнішої у світовій літературі епопеї муситиме передовсім визначити ціну нашої свободи й величину моральної контрибуції, що її за нинішнє безголів'я стягне з нас історія, коли, нарешті, встановить квоту за пролиту півстоліття тому кров.

А поки що народжуються малі предтечі великого майстерштику, і піонерам завжди найважче. Адже в наш практичний час про лицарство писати нелегко: автор змушений балансувати між поезією минувшини й прозою насущного життя, в якому вартість здобутої свободи вимірюється, на жаль, тільки рівнем достатку. І майже неможливо – коли на зміну романтичній добі реконкісти приходить доба мрій про ситість – прикладами героїзму переконати зневіреного плебея в доцільності страдної Незалежності.

Тому письменник мусить з вірою, стійкістю й несхитністю Дон Кіхота вступати в чужий і незвичний для сучасного покоління героїчний світ і оспівувати ідеал, який багатьом здається віджилим і непотрібним. Та саме в цій несумісності романтичного ідеалу і приземленої дійсності полягає сенс мого роману: якщо вже неможливо повернути часи лицарства, то хай хоч висвітляться постаті героїв, мічених перстом Божим, – може, згодом вони оживуть у досконаліших творах, коли настане сприятливіший для розвитку духовності час.

Сталося так, що вже після виходу у світ трилогії "Вогненні стовпи" я добрався до матеріалу, який засвідчив, що боротьба УПА розпочалася не 1942 року, а чотирма роками раніше – страдою Карпатської України і антипольським повстанням на Бережанщині на початку Другої світової війни. І я доповнив роман першою книгою тетралогії "Передлуння", написаною в останню чергу. Буває й таке... Адже тема нашої боротьби за незалежність невичерпна, і вона не може обмежуватися наперед заданою композицією твору.

Не шукайте, шановні читачі, у цьому романі прототипів, хоч мені деколи бракло сил відриватися від реалій, серед яких минули моє дитинство й молодість; не уникнув я, звичайно, художніх узагальнень, різноманітних химерій і найзухваліших домислів. Історичні постаті стали в романі подекуди умовними, а видумані, навпаки, зажили, як справжні; марно теж вивчати географію Покуття й Гуцульщини за моїм текстом, хоч я рідко вдавався до віртуальних топонімічних назв, – автор роману менше дбав про геополітичну адекватність, йому хотілося передусім відтворити настрій народу під час боротьби УПА за незалежність України.

Буду втішений, коли читач відгукнеться на мій роман: я мужньо витримаю огуду і не здурію від похвал.

Роман ІВАНИЧУК

Коротка довідка про письменника:

ІВАНИЧУК РОМАН – відомий український письменник, громадський діяч, почесний голова Львівської "Просвіти"; лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка, премії ім. А. Головка, Міжнародної премії Антоновичів. Народився 1929 року в с. Трач (тепер Косівського р-ну Івано-Франківської обл.). Закінчив філологічний факультет Львівського університету ім. Івана Франка (1957). Учителював на Львівщині. 1963–1990 завідував відділом прози журналу "Жовтень" (тепер – "Дзвін"); 1988 обраний головою Товариства української мови ім. Т. Шевченка. 1990–1994 року – народний депутат України; від 1994 і дотепер – професор кафедри української літератури Львівського національного університету ім. І. Франка. Друкуватися почав 1954 р. Автор збірок новел "Прут несе кригу" (1957), "Тополина заметіль" (1965), трилогії "Край битого шляху" (1964), повістей "Місто" (1977), "Сьоме небо" (1985), романів "Мальви" (1968), "Черлене вино" (1977), "Манускрипт з вулиці Руської" (1979), "Вода з каменю" (1982), "Четвертий вимір" (1984), "Шрами на скалі" (1982), "Журавлиний крик" (1988), "Бо війна – війною" (1991), "Орда" (1992), "Вогненні стовпи" (2003), "Через перевал" (2004), трилогії "Ренегат", "Євангеліє від Томи", "Смерть Юди" (1997); мемуарів "Мандрівки вольні і невольні" (1999) й "Нещоденний щоденник" (2005).

СТОВПИ

Воронюка "Ми мусимо стати героями" – так оце і є той твій героїзм, падлюко, і як це могло статися, що ти зрадив товариша по зброї, і що тепер робити?; Мирон побіг навмання через Ринок, але спинився: треба чимшвидше дістатися до Боднарівки й сповістити батьків про нещастя; та не зробив цього: повернувся й нишком пішов услід за конвойними, готовий благати військових, щоб відпустили брата.

Енкаведисти завели арештованих у тюремну браму, а Воронюка залишили на вулиці; Господи, таж він може втекти, чому не втікає, але підхорунжий стоїть каменем: "раз тільки ступиш – і пропала воля"; Мирон підбіг до Воронюка – той зразу упізнав Богданового брата, та відступив удаючи, що його не знає; Мирон наступав на підхорунжого й крізь плач запитував, що це означає, що він на волі, а Богдана повели в тюрму, його ж розстріляють!; Воронюк бачив, що не відчепиться від хлопця й люто гаркнув: "Бо дурний твій брат, я погодився піти в стрибки, щоб потім утекти до своїх, а Богдан затявся, герой великий!" – "Врятуй, врятуй мені брата!" – ридав Мирон і простягав затиснуті кулаки до Воронюкового обличчя; "Як я маю це зробити? – примружився зрадник. – Передати йому твою просьбу, щоб він теж у стрибки записався?"

Миронова розпука була безмірна, думка про кару смерті для Богдана скаламутила розум, він вимовив "так" і пірнув із цим словом у брудну каламуть, де борсався, тримаючись на плаву, Павло Воронюк, – і збагновіли сині волинські озера, й затихла Лукашева сопілка, Дон Кіхот упав з коня, зламавши списа, обпалені вогнем карпатські смереки стали штурпаками, а на попелищі сидів чорний арідник і лементував утішно: "Є мої кози, є мої кози!"; Мирон втямив, яке страшне слово вимовив, він відкрив уста, щоб закричати "ні, ні, ні!", та голосу не видобув; з тюремних воріт вийшов офіцер й запитав Воронюка, "што ето за пацан?"; Воронюк не взяв на себе ще одного гріха й знизав плечима: "А звідки я знаю, навіжений якийсь..."; майор Молін гаркнув на Мирона: "Убірайся вон отсюда, скорей!" й кивнув Воронюкові, щоб ішов за ним.

* * *

Коли дим оповив схил, з ґроту вискочили три партизани й зникли в ізворах, а двом не вдалося втекти, їх схопили енкаведисти, зв'язали руки й повели стежкою попри ожинник. Була ця пара дивно гарна у своїй безстрашності: юнак з чорним чубом, що спадав на чоло, йшов, гордо підвівши в небо голову, а що мав руки зв'язані, то намагався дотикатися плечем до дівчини з русявим волоссям, яке розсипалося по її плечах і спині; була та дівчина ніжна, ніби не земна, ніби русалка, і тоді перший і єдиний раз у житті замлоїв жаль у Юркових грудях.

...Гулейчук не міг заснути, він допив горілку до останньої краплі, та алкоголь його не брав, – а може, то було найчорніше сп'яніння, біла гарячка, бо враз він побачив на стіні печери світляну пляму, на тому екрані заворушилися постаті, і Юрко їх упізнав...

Тюремні двері розтворилися, Ніколашка підвів до криниці, що стояла посеред подвір'я, двох ув'язнених; вони були закривавлені й мали чорні від побоїв обличчя; біля криниці стояв стрибок із сувоєм колючого дроту в руці – Юрко впізнав себе самого і свої жертви впізнав: юнак із злиплим від крові чубом пригорнув до себе дівчину з розкуйовдженим довгим волоссям, й Ніколашка гаркнув до стрибка:

"Пріступай к делу, то твайо последнєє заданіє: сдєлай так, штоби еті любовнікі навєкі осталісь вмєстє, а тогда получіш, чєво хатєл."

Стребок обв'язав дротом дві постаті, які злилися в одну, дівчина сховала голову на грудях хлопця, щоб не бачити страшної смерті, й міцно обняла коханого; стребок підвів зв'язаних до цямрини і що мав сили турнув їх у чорну нору...

Й почув Гулейчук стогін в печері: чи то ще раз, востаннє, обізвалися страченці, чи застогнав він сам...

УКЛІН УКРАЇНСЬКІЙ ПОВСТАНСЬКІЙ АРМІЇ

УПА здолала ланцюги тиранства
І нищить лжу, гулаги і штики ...
Непереможна Армія Повстанська
Встає в пошані нині на віки!
Лише УПА на тій війні кривавій,
Коли країни впали шкереберть,
Підняла українську честь і славу,
Зневаживши тортури, рани, смерть.
З народу вийшла і пішла в народи –
У сполохи розтерзаних заграв ...
Ніхто з Європи ні фляжчини йоду,
Ні жодного набою їй не дав.
Лише УПА на двох фронтах огненних
Карала орди німців й москалів,
Лише повстанці наші незліченні
За волю стали проти ворогів.
Вона не вмерла у пивницях лютих,
Де забивали цвяхи у мізки
Борцям незламним у дротяних путах
Кати комуністичні залюбки.
УПА встає з березняків Волині,
З карпатських скель, із полум'яних слів,
Із гордої сумної Яворини,
З-під стріх селянських, з темних бункерів.
Вона шикує мільйонну лаву
Й під жовто-синім прапором святим
Із кличем "Слава!" чітко й величаво
Крокує куренями у світи.
Погляньмо пильно: під знаменом чесним
Через альпійські мовчазні хребти
Йде Провідник – Карпатами – за Десну –
У слобожанські нечужі світи.
А поруч з ним, на вістрі легіону,
Крокує в українську даль,
Порвавши пута смертного полону,
Шухевич-Тур – народний генерал.
Лунають кроки в лісовій гущаві…
Хай не забуде матінка-земля
Енея, Липу, Шелеста, Полтаву,
Волошина, Савура, Грицая.
А ген "олені" – вся старшинська школа
Шеренги шле за мирний виднокіл,
На чин благословляє друга Поля
Отець духовний – доктор Рафаїл…
Не згинув Роберт спалахом-відчаєм –
На бій одважних вояків веде…
Нема повстанству ні кінця, ні краю –
В крові у нас та боротьба гуде.
Вклонімось в пояс воякам народним –
Братам і сестрам, матерям, батькам,
Що не скорилися катам-забродам,
А Україну воскрешали нам.
УПА здолала ланцюги тиранства
І нищить лжу, гулаги і штики…
Непереможна Армія Повстанська
Встає у славі нині – на віки!

Віктор ЛУПЕЙКО

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

Як багато спочило Вас, друзі, в лісах та яругах,
Як багато залишилось в Краї незнаних могил,
Як багато спочило в чужій осоружній мерзлоті,
І як мало залишилось Вас на просторах земних!

Та прийшли дев'яності. Ви знову народ розбудили,
Сивочолі, знедолені Ви оживили вогонь боротьби,
До суверенності світлі шляхи простелили
І за Вами пішли України і доні, й сини.

Україну свою піднімали Ви знову з руїни,
Мати Божа не марно героїв УПА зберегла,
В одностроях святкових вступали в міста Ви і села,
На Ваше "Слава Україні!" Вам відповідали:
"Героям Слава!"

В славнім Братстві ОУН-УПА бій продовжують нині герої,
Скорострілі змінивши на тихий папір і перо,
Прагне весь наш народ історичної правди святої,
І полковник старий добува молоде джерело.

Маруся БОДНАР,
Вінніпег, Канада

КАЛИНА

Ти – мій порив і туга, і сміх,
ти – моя невгасима любов,
що на лютий історії сніг
пролила невпокорену кров.

Ці багряні сніги – як віки,
ці холодні вітри – як батіг!..
Тільки зоряно сяють бруньки,
і нуртує у паростках сік.

Ще розкрають мерзлінь ручаї
і покличуть до сонця гаї,
де заквітчані храми твої
і заклично-дзвінкі солов'ї.

Хто сказав, що Мазепа упав
і піднятись у часі не зміг?
Є спадковість безсмертя – УПА
і калина – її оберіг!

Україна – великий нарід
На роздоллі Славути-Дніпра.
– Ми від Бога! – сказати пора, –
наша мова – небес лазурит.

Наші прадіди й правнуки – се
боротьба за джерел чистоту.
День прийдешній нам волю несе
остаточну, незламну, святу!..

А багряні сніги – як віки,
а холодні вітри – як батіг...
Тільки зоряно сяють бруньки,
і нуртує у паростках сік!

ЄДИНИЙ ШАНС

Мій батько був на фронті комісаром,
а брат його, бандерівець, – в УПА.
І батька, й стрийка смертницьким пульсаром
завихрила безжалісна доба.
Один – безправним злиднем у колгоспі
до смерті пив полин, як інвалід,
а другий, – де берізок змерзлі кості,
навіки вмерз у магаданський лід.

Пройшли роки…
Ми серцем – до Європи,
та гар і сум – невільницька свіча:
бедлам, богують українофоби,
державне слово, – наче потерча...

Козацький край – манкурти, московіти,
що зламують трипільський верболіз...
Кладу на батькову могилку квіти
і захлинаюся від гніву й сліз –

безладдя, розбрат і...
російська "щедрість":
сік з тих беріз солоний, як ропа…
І розумію:
ради мови й честі
у Нації єдиний шанс – УПА!

Валерій ВЕРГУН,
м. Українка на Київщині

ВІД АВТОРА

ПРО ТЕРМІНИ

Іван АНДРУСЯК, філолог

Яка, здавалося б, чудова штука – порозуміння і примирення. Які високі поняття, які красиві слова, які благородні думки... А головне – з якого боку не глянь, виграшна політична позиція. І кому є діло до того, що нерідко це – ще й страшний цинізм, наслідків якого уявити собі годі. Утім, ніхто, схоже, й не задається метою їх бодай уявляти...

Найчастіше останнім часом чую ці слова чомусь від Президента – того, з ким іще зовсім недавно особисто я пов'язував серйозні (але наразі марні) надії бодай на те, що внаслідок його нарешті національної політики особисто мені надалі не доведеться виступати як мінімум із витлумаченнями елементарних речей. Бодай таких, як значення слова "порозуміння". Бо це лише здається дрібним і несуттєвим, але насправді усвідомлене значення слова, – значення, яке підказує сама мова, – здатне вберегти нас від багатьох помилок і перекручень.

Ось і з "порозумінням" так само. Тлумачний словник української мови визначає його дослівно як: "1. Взаєморозуміння, згода між ким-небудь. // Взаємна домовленість, погодженість у діях, вчинках і т. ін. з ким-небудь. // Таємна змова з ким-небудь. 2. Спілкування між ким-небудь". Коли Президент говорить про потребу "порозуміння" між вояками Української Повстанської Армії й солдатами Червоної Армії – яке з наведених у словнику значень він має на увазі? Очевидно, все-таки останнє. Але ж даруйте – таке спілкування давно вже ні для кого не є проблемою. Люди, які пережили жахіття війни, буквально винесли її на своїх плечах, самозрозуміло свідомі того, що їм нема чого ділити, – а відтак маємо нині численні приклади не просто спілкування, а реальної співпраці не лише тисяч конкретних ветеранів, а й ветеранських організацій. Цих людей нема потреби "примирювати" – саме життя давно вже розставило всі крапки над "і". Тим паче, що вони практично ніколи й не воювали одні з одними...

Тож із ким тоді "порозумівотися" й "примирюватися" закликає Президент упівців? Невже з енкаведистами?! Невже з тими нелюдами, які безжально знищували на своєму страшному шляху все українське, що лише можливо було знищити, а тепер позасідали чільниками контрольованих агентами Москви українофобських ветеранських структур, отримують за свою катівську "роботу" чималі пенсії від Української (!) держави і займаються провокаціями?! Невже з тими, хто й не воював насправді, а від'їдався у "заградотрядах", женучи на убій "гарматне м'ясо" – а тепер корчить із себе ветерана війни?! З цими не може бути ніякого порозуміння й примирення не лише з боку ветеранів-упівців, але й з боку кожного нормального українця, свідомого себе, своєї родини, свого роду, своєї Вітчизни. З цими й говорити нема про що – не чули ми від них як мінімум покаяння, а відтак і прощення нема їм ні перед людьми, ні перед Богом. Та ж не стане нормальна людина за жодних обставин подавати руку мерзотникові, який, до того ж, не кається, а пишається своєю мерзотністю! Про що тут мова, Вікторе Андрійовичу? Невже це не очевидно, не самозрозуміло? Це ж елементарні морально-етичні постулати, яких кожен батько і кожна мати вчать своїх дітей змалечку, як тільки ті починають усвідомлювати світ і себе у світі...

І ще одна "деталь": порозумітися може тільки рівний із рівним – за статусом. А статус убивць-енкаведистів у нібито незалежній Україні – ветерани; тоді як про статус людей, які своєю кров'ю, своїм життям, а нерідко й життям своєї родини платили за те, аби наша Україна колись стала Незалежною, не випадає й говорити. То, може, почнемо спочатку – а тоді вже поговоримо про терміни?

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 60 000 примірників
Ціна договірна